

UČITELJSKI TOVARIŠ.

List za šolo in dom.

Izhaja v 1. in 15. dan vsakega meseca, ter stoji za vse leto 3 gold., a za pol leta 1 gold. 50 kr. Spise in dopise vzprejema uredništvo, naročnino in oznanila pa Milic-eva tiskarna v Ljubljani.

Štev. 1.

V Ljubljani, 1. januarja 1887. l.

XXVII. leto.

Šolski napredek na Slovenskem, osobito na Kranjskem.

Trgovec konec leta in v začetku leta pregleda svoje stanje, primerja svoje račune in blago svoje ter sestavlja inventarje in bilance. Društva polagajo, ko mine enoletna doba, račune o svojem delovanju in poslovanju. Tudi šolniku slovenskemu daje baš prehod iz stare v novoletno dobo priliko, da pogleda po obzorju slovenskega šolstva, kakšno je njegovo stanje, ali je v teku enega ali več let napredovalo, ali ne. Da danes tako pregledujemo, k temu nas napoti sl. deželni zbor kranjski, v katerem je omenjal preblagorodni gospod deželni predsednik baron Winkler, koliko je v zadnjem času kranjsko šolstvo napredovalo. Povedal je pri priliki, ko se je govorilo o podporah za zgradbe novih šol, da se je na Kranjskem v slednjem času 80 novih šol ustanovilo in da so se že prej obstoječe za kacij 100 razredov pomnožile. 30 direktivnih šol pa bi bilo treba še ustanoviti. To se lepo glasi, take številke človek rad sliši. Ali je drugod po Slovenskem šolstvo tudi napredovalo? Sevéda, ljudsko šolstvo po slovenskem Štajeru storilo je prej ko ne še večje korake; ondi so menda brž ko ne, enako veliko novih šol v teku kacij 15 — 20 let osnovali. Gotovo so se pa šole v enaki meri ali pa še v večji razširile. Na Koroškem pa tako vémo, da je ondi dosto večje število šol in da je ondi 2krat toliko učiteljev, kakor na Kranjskem, dasi ima Koroška do 130.000 manj prebivalcev, nego jih je na Kranjskem. Gledé Primorske ne morem služiti s številkami, a kolikor sem opazoval delovanje šolskih oblasti v tej deželi, iz tega, kolikor sem prebiral štatiščne izkaze in iz tega, kolikor sem slišal o osnovanju novih šol po goratih krajih Goriške, soditi smem, da Primorsko, zlasti Goriško ni zaostalo za kranjsko deželo, morebiti jo je še celó preskočilo. V obče se sme torej trditi da je šolstvo po Slovenskem zeló napredovalo, in da bode v teku kacij 10 — 20 let na tisti stopnji, na kateri je že zdaj nemško ali česko šolstvo. Morebiti se je v teku 15 — 20 let po vsem Slovenskem kacij 500 — 600 novih razredov otvorilo. To pa je stalo veliko truda šolskih oblasti in sevéda veliko žrtev ljudstva. Poslednje je pri nas nekaj ubogo in za napredek kaj konservativno, kakor so sploh poljedelski národi. Kdor je dejansko skusil, koliko ovir se večkrat stavi, predno se nova šola ustanovi ali obstoječa razširi, vedel bode ceniti števila, ki govoré o novih in razširjenih šolah. Kdor tega ne verjame, pride naj poslušat na Dolenjsko (osobito v krški okraj, kjer manjka še kacij 10 — 15 novih šol), kako se tod ljudstvo brani šolskega davka!

Šole s potrebnim številom razredov, šole s pripravnimi šolskimi sobami so poglaviti del šolskega napredka. Važni del pri šolskem napredku so pa še učila, šolske

knjige, šolska literatura v obče, šolska in učiteljska društva in dr. Tudi v teh strokah moremo z veseljem zaznamovati precejšnje korake. Pridržaje si besedo o učilih za drugo priliko, moramo pohvalno omenjati c. kr. zaloge šolskih knjig, ki nas je z najpotebnejšimi šolskimi knjigami preskrbela. Sevéda s knjigami za nemški jezik nismo in ne moremo biti zadovoljni, ker niso po najboljših vodilih urejene; sevéda nam za višje razrede ljudskih šol (oziroma za meščanske šole) še manjka knjig o realijah. Šolska literatura tû pa tam požene kakšno rabljivo cvetko. Kar je posebno hvalevredno, je to, da sta slovenska šolska lista uzorno uredovana. Letos sta nam opisala mej drugim prvega slovenskega pedagoga Slomšeka. Ali nisi mar, slovenski učitelj, z veseljem bral dotični Jamšekov spis v „Popotniku“?!

Česar se slovenski učitelji dolgo lotili niso, to so letos storili. Kaj neki? V Koledarju družbe sv. Mohora berem, da je prof. Steklasa poslal tej vrli družbi spis: „Nauk o domači odgoji“, mešč. učitelj Ciperle pa „Pedagogiko“. G. prof. dr. Kos je sestavil „vzgojeslovje“, katere dobre odlomke smo z veseljem čitali v „Tovarišu“. „Duhovni Pastir“ naznanja, da bode v bodočem letu prof. teologije A. Zupančič v prilogi tega lista prinašal tudi „Pedagogiko“. Enake spise pa bode priobčeval še „Pedagogiški letnik“, kojega bode na svetlo dajalo „Pedagogiško društvo“ v Krškem, ki šteje že velik broj društvenikov. Podpisani piše po hrvatski knjigi „Povest pedagogije enak slovenski spis, kojega misli kje priobčiti. Morebiti bi ga hotel „Učiteljski Tovariš“ prinašati?*) Dobro dé človeku, ko sliši in bere, da se bode za spise za mladino tudi v bodoče živahno skrbelo, ko sliši, da je zlasti mladi učiteljski naraščaj za to vnet.

„Koledarček učiteljski“ je sicer mala knjižnica, a dela slovenskim učiteljem čast in veselje, ako imajo svoj koledar, svoj imenik, kakor učitelji drugih narodov. „Popotnikovo“ podjetje je torej vse hvale vredno. Iz zelene Štajerske čujemo večkrat poleg kakšnega turobnega glasa tudi povoljne novice. Z veseljem n. pr. smo brali, da so se štajersko-slovenski učitelji letos v Gradci pri deželni učiteljski konferenci potegnili krepko za zdrava pedagogiška načela, t. j. da so térjali, da ostane za slovenske otroke slovenski učni jezik. S posebno radostjo smo brali tudi to novico, da se v Mariboru misli na oživotrenje Spodnje-štajerskega učiteljskega društva.

Na take in enake načine napredovalo bode kaj lepo slovensko šolstvo. Ukrenilo se bode morebiti v bodoče še več dobrega v korist slovenski mladini. Nadejamo se, da se bode tudi l. 1887. marsikaj na našem širokem šolskem polji obelodanilo in na svetlo spravilo, kar bode slovenskemu učiteljstvu v čast, domovini pa v korist.

Ivan Lapajne.

Knjiga Slovenska**)

XIX. veku.

*

„K življenju lepšemu se rod moj zdrami!“

Bil klic je tvoj, slovenski korenjak.

In tako mili, blaženi glasovi

Vžigali čudovite so moči;

Junaški so se družili sinovi

Na delo — v boj za slavo novih dni!

To bilo ti najslajše radovanje,

In najprijetniša svečanost ta;

Nikdar za prazne nisi maral sanje,

Nikdar za blišč neumnega svetá!

*) Gotovo rad!

Uredn.

**) Glej lanskega „Učit. Tov.“!

Naj drugi svitle stavijo gradove,
Zaklade drage zbirajo na kup,
Z bliščobo svetno kratijo si dneve,
Za slast kupujejo življenja strup:

Kar vekomaj poganja zalo cvetje,
Pokojnik dragi! bilo tebi mar,
Kar poznim vnukom sveto bo imetje,
In rodu zdanjemu je rajski dar. —

Anton Janežič, kteremu poje tako A. Umek Okiški (Besednik 1869. l. 17), se je rodil 19. dec. 1828 v Lešah, vasi sv. Jakoba duhovnije sredi Roža na Koroškem, zvršil srednje šole v Celovcu, na gimnaziji bil namestni, na viši realki pravi c. kr. učenik, tajnik družbe sv. Mohora, u. 18. sept. 1869.

„Leta 1843 so jele izhajati Novice, prvi slovenski časnik, krog kterega se je zbiralo, kar še ni bilo odmerlo popolnoma svojemu narodu. Za gotovo vem, da jih je Anton že prebiral leta 1845 in 1846, piše L. F. v Večernicah 1870. . . Priburilo je osodepolno leto 1848. Vrelo je po vsem svetu, kakor v hramu, polnem novega vina. . Dogodki, ki so sicer zoreli po več let, so takrat dozoreli v malo dneh. . . Slovenski domorodci osnujejo v Celovcu slovensko društvo; mladega Janežiča izvolijo v odbor, ker ga je njegova marljivost in iskrenost priporočala. Česar bi si pred nihče ne bil upal le misliti, dogodi se jeseni leta 1848. Anton Janežič je začel učiti na gimnaziji slovenski jezik z dovoljenjem ministerstva toda brez plače. . . Pa da je le učiti smel, za drugo ni vprašal mladi, za blagor svojega naroda ves vneti domorodec. Učitelj je bil, a učnih knjig ni bilo. Perva naloga mu je bila, skrbeti za potrebne učne knjige“. Tako pride na svetlo njegova prva knjiga:

a) Kurzer leichtfalslicher Unterricht in der Slovenischen Sprache. Für Deutsche nach Dr. F. Ahns bekannter Lehrmethode bearbeitet; nebst einer kurzen Formenlehre. Von Anton Janežič. Erster Kursus. Klagenfurt 1849. 8. 176. Verlag J. Sigmund; Druck A. Pichler's Witwe in Wien. — Inhalt: Formenlehre . . Praktischer Theil (280 Übungsaufgaben mit 13 Anmerkungen) . . Anhang zum Übersetzen: Sprichwörter (Prislovice); Fabeln (Basni); Anekdoten (Smešnice); Erzählungen (Povésti); Gedichte (Pesmi); Alphabetisches Wortverzeichniss. — Vorwort: — Ein einfaches, kurzes, jedoch die nothwendigsten Sprachelemente umfassendes Lehrbuch mangelte noch immer . . . Ich versuchte daher . . Dr. Ahns allbekannte, durchaus praktische Lehrmethode . . auch in dieser Sprachlehre wieder zu geben! Doch glaubte ich hiebei, um genanntes Verfahren auf eine festere Grundlage zu stützen, eine kurzgefasste Formenlehre, bei deren Bearbeitung ich vorzüglich Murkos slovenischer und Babukičs ilirischer Grammatik gefolgt bin, nicht am unrichten Platze, damit sie, durch Beispiele erläutert und versinnlicht, dem Lernenden durch das weite und schwierige Feld der Sprache als fester Anhaltspunkt dienen, und ihn gegen jeden Irrthum sicher stellen könne. — Lessach im Rosenthale den 3. Sept. 1848. Janežič. — Kurzer leichtf. Unt. in der Slovenischen Sprache. Für Deutsche . . Zweiter Kursus. Klagenfurt. 1849. 8. 166. Inhalt: Praktischer Theil (100 Aufgaben zum Übersetzen . .). Syntaxlehre. Sammlung slovenischer Aufsätze: Prislovice; Smešnice: Povésti; Različni sostavki; Pesmi; Prevodi: Angelček (Das Engelein v. B. A. Kleisheim, posl. Fr. Malavašič), Pesem o zvonu (Das Lied von der Glocke v. Fr. Schiller, posl. J. Koseski); Alphabetisches Wortverzeichniss. — Praktischer Unterricht in der slovenischen Sprache für Deutsche. Zweite umgearbeitete und verbesserte Auflage 1850. Von Anton Janežič. — Vže l. 1849 je jel sostavljati slovar; pomagalo mu je pri tem delu več mladih domorodcev, ki so pohvaljeni v predgovoru. Knjiga se je tiskala v dveh delih:

b) Vollständiges Taschen-Wörterbuch der slovenischen und deutschen Sprache. Von Anton Janežič, öffentl. Dozenten der slov. Spr. am k. k. Gymnasium. Deutsch-slovenischer Theil. Klagenfurt 1850. 16. 630 (v polo-

vinah). Verlag. J. Sigmund (Eduard Liegel). — Popólni Ročni Slovár slovénskega in němškega jezika. Spisal Anton Janežič, začasni učitelj slovenščine u Čelovcu. Slovénsko - němški děl. U Čelovcu 1851. 16. 554. V založbi J. Sigmundove knjigárnice. Natis A. Pichlerjeve vdove na Dunaju. — Predgovor na pr. pravi: „Nàte ga, predragi slavenski brati! tudi slovensko-němški děl mojega slovarja. Veliko truda i posla je me stal. Naj Vam toliko koristí! Skerbno sim pregledal in prebral skorej vse slovenske spise, knjige in časopise, i tudi slovarje vsih družih slavenskih narečij; zakaj le v slogi je moč, i uzajemnost je mati vsih velicij činov. . . Znamenita bremena manj znanih beséd so mi častiti gospodi: Drobnič, Fresl, Dr. Müršec, Navratil, Škerjanc in Vrečko poslati blagovolili. Pomagal mi je tudi g. J. Sumper. . . Naj je tu vsim očitna hvala izrečena. Tako naj stopi tudi to děl v běli svět, na slavo Bogu in na srěčo vsim Slavenom! V Celovcu 14. oktobra 1850. A. Janežič.

Po slovnici in slovarju je vže zaslovel Janežič, in tedanjí deželni namestnik, blagi baron Šlojsnik mu zaupa c) prestavljanje deželnega zakonika, kteri posel mu je dal sicer mnogo dela, zraven pa priložnosti, uriti se dejansko v vseh strokih slovenščine in njo sposobiti za zakonodavni jezik. Prizadeval si je, kolikor je premogel, zamotani, težko umljivi stav němškega zakonodavnega jezika razvozljati ter ga Slovencem umljivega narediti. Opravljal je prestavo deželnega zakonika od leta 1850 do leta 1853, kakor na Kranjskem Metelko, Malavašič itd. (Večernice XXIII, 19.)

Bčelice, ko se prebudé po dolgi hudi zimi, so lačne ter iščejo živeža. S Slovenci je bilo enako; prebudili so se, pa tudi lačni so postali in željni primerneža živeža. To potrebo je čutil Josip Drobnič ter storil, da se je rodila „Slovenska Čbela“, berilo za obudo in omiko slovenskega duha, v Celju l. 1850, ktero je pa zima zamorila vže prve kvatre zavoljo premalo podpornikov (Jezičnik XXIV, 51). — A. Janežič — ne bodi len — vzbudi jo še tisto leto o toplejši dobi, in mesca julja vzroji d) Slovenska Bčela. Podúčen in kratkočasen list. Na svitlo izdajana s pomočjo več rodoljubov. Pervi tečaj. Pervi svezek. V Celovcu, 1850. 8. 192. Nat. F. žl. Kleinmajr. — Po prvih kvatrih piše v povabilu na naročbo (str. 96): „S prihodnjim mescem se začne novo četvertletje „slovenske bčele“; zatorej povabimo in poprosimo vse častite rodoljube. . . Izdaja se vselej l. dne vsakega mesca. . . Zdaj štejemo nekaj manj kot 400 naročnikov. . . Pri tej priložnosti častitim bravcem tudi povemo, da mislimo prihodnje leto slov. bčelo dvakrat v mescu izdajati, ako se le še nekaj več naročnikov oglasi. Veliko slavni slovenski pisateljev je nas podpirati zagotovilo, in nam večidel tudi že mnogo prav izverstnih sostavkov za bčelo poslalo. Tih naj imenitniši so gospodi: Cafov, Cegnar, Ferčnik, Francl, Jeriša, Kelih, Lesjak, Levstek, Litijan, Majar, Navratil, Oliban, Podgorski, Razlag, Robida, Simandl, Stepančič, Sumper, Svečan (Einspieler), Škerjanc, Šribar, Terdina, Terstenjak, Toman, Varl itd. S pomočjo tih in s časom še več drugih slavni pisateljev bode „slovenska bčela“ gotovo v čedalje lepšej in prijetnišej obleki izhajati zamogla itd.“ — V drugem povabilu na naročbo (str. 192) že res piše: „S današnjim listom je dokončala „slovenska bčela“ prvi tečaj svojega obstanka. . . Prihodnje leto bode „bčela“ dvakrat v mescu, l. in 15., izhajala in vselej saj celo polo donašala. Če se pa toliko naročnikov oglasi, da se bojo vsaki mesec tri pole tiskati mogle, jo bomo trikrat v mescu izdajali. . . Zvunajna oblika bčele bode tudi vprihodnje jednaka ostala; le samo večje pismena (čerke) bomo z manjimi, očesu priličnejšimi premenili. Kar pa znotrajni zapopadek bčele vtiče, si bomo prizadjali, da bode prihodnje leto več lepoznavniških (belletrističnih) kakor tako rekoč znanstvenih sostavkov donašala, s čemur posebno našemu krasnemu spolu in sploh našej mladini vstreči mislimo. Sicer

pa naj bode bčela združen list za vse slovenske pisatelje, ktere še enkrat serčno povabimo in poprosimo, nas v našem domorodnem podvzetju po mogočnosti podpirati.“

Pouk v petji.

Spisal **Fr. Jamšek.**

Jezik in petje sta vsakega národa prvi pojav. — Kakor nam je srajca bliže nego jopič, tako nam je tudi med slavnimi pedagogi Slomšek kot domačin prvi, zato tukaj najprej navedem, kaj pravi on o petji, o tem izdatnem vzgojevalnem sredstvu.

V svojih priljubljenih „Drobtinica“ od l. 1847. pod naslovom „Pesmi sladki glas“ piše Slomšek tako-le: „Slajše reči na svetu ni, kakor je pesem lepa. Milo mati poje, ki ziblje dete svoje; med pesmijo dete sladko zaspí. S petjem si otroci kratek čas delajo, kadar veselo procesijo peljajo; ne vejo revščine tega sveta. Dobre volje si kmetič žvižga in poje, orač na polji, kosec na travniku. V pesnih ne čuti težavnega dela. Prepeva si rokodelec med svojim orodjem, in delo mu teče izpod rok gladko, kakor vesela pesem iz srca. Pevaje gredo srčni vojščaki nad sovražnika v boj; v pesnih jim raste srce. Pevce in pevke imenitna gospôda ima, da ji vberajo zložne pesmi na grli dve, na tri in štiri, kakor se ji poljubi. V samoti si pôje popotnik, da ga ni strah; pôje v vózi (ječi) jetnik, bolnik na postelji svoje dolge noči, ter si žalosten sirotej kalno srce vedrí. V svetih pesmih se molitva pobožnih kristjanov k nebesam vali; zdaj v lepi procesiji pobožnega petja srce kipi. Ni gostije, ni sedmine, ni poštene družine, kder bi čedne pesmi ne bilo. — In tako je prav; saj tudi ptičica pôje, kaj bi človek ne pel! „Pesmi le tamo slišati ni, kder ni poštenih ljudi“. Koliko važnih momentov našteva tukaj naš Slomšek, v katerih igra petje, namreč pošteno petje v človeškem društvu tolikanj vzvišeno ulogo. Kot vzgojevalno sredstvo je tedaj ono eminentne važnosti.

Nadalje piše Slomšek: „Ni jih pa tudi na svetu ljudi, ki bi rajši peli, kakor Slovenci, in lepšega dara ne vem, kakor jim čedno pesmico dati. Rečem, da je vreden sto centov zlata, ki nam da lepo novo pesem, naj bo zdravička, ali pa sveta, da je le vneta, brez vsega greha. Kdor kako lepo pesem zna ino jo zapôje, se več obraja pri poštenih ljudeh, kakor on, ki piti kupuje. „Lepa pesem je zlata, draga reč“.

Kako častne so te besede za mali a čvrsti slovenski národ in kolika pohvala slovenskim pesnikom in skladateljem, med katerimi ne zastopa učiteljstvo nikakor zadnjega mesta. Poslužujmo se tedaj tega izdatnega vzgojevalnega sredstva prav skrbno pri mladini pevajočega národa našega.

Blažilno moč petja prav spoznavši poskrbel je pesnik in skladatelj Slomšek za primerne pesmice šolske mladini. L. 1853. namreč izdala je družba sv. Mohora v Celovci 50 pesmic z napevi vred pod naslovom „Šola vesela lepega petja za pridno šolsko mladino.“ Slomšekov „Nagovor“ v tej šoli se glasi: „Vse stvari po svoji šegi Bogu čast in hvalo pojó. Vrelci po kamnju rožljajo, ter šumljajo slavo Bogu; velike reke po svojih potokih hrušijo in slavijo vsemogočnega Stvarnika, kateri jim toliko moč daja. Pohleven veterc, ki po drevju pihlja, kakor mogočen vihar, kateri po gorah doni in drevje priklanja, Boga časti. Grilče se na solncu ogreva in svojemu Stvarniku hvalo kriči, da ga živí; še lepše mu ptičice pod nebom veselo pojó: škrjanček na polju, grlica v zelenem logu po dnevi, slaviček po noči; najlepše pa angelci v svetem raju Večnemu sveto pojó. Kako bi človek, venec vseh stvari na svetu, molčal? Zakaj bi otrok božji veselo ne pel? —

„Radi bi peli mladi Slovenci in Slovenke, Bog da bi znali! Česar človek ne zna se mora učiti; tudi šola veselega petja mora biti pri poštenih, dobrih ljudeh. Nate jih toraj čednih pesmih lično zberko za šolo in za domá. Radi se jih učite pa še rajši popevajte jih, si polepšati svoje življenje, si poslajšati svoje veselje, pa tudi polajšati svoje trpljenje. Vesela pesem žalostno serce zvedri — mila pesem ohladi njegove rane. Lepa pesem je božji dar.“

Nate šopek zbranih pesmi tudi Vi, učitelji blagi; Vašemu težavnemu poklicu zelen rožmarin! Hočete šolo z lepim petjem greti, bodo Vam deca veselo v šolo hodili in se radi učili; veliko bolj lekho Vam bo. Dobra volja potrebuje dobrega vina, da jo oveseli, dobra šola pa lepega petja, da jo oživi!

Sposobnejših pesmic šolo oživiti pa tudi ni od Slomšekovih. Na pr.

Preljube matere
 Ki svoje ljubčkeke dojite,
 Z milimi pesmimi
 Jih rade tud' razveselite:
 Kar mleko materno
 Za njihovo telo,
 Naj mila pesem bo
 Za dušo njihovo.

ali pa „Mati pri zibeli.“ „Pred šolo in po šoli.“ „Dva potepena šolarja.“ „Zapuščena sirotica.“ „Najbolje vince za otroke.“ „Angel varuh.“ „Lehko noč.“ „Anica in piščeta.“ „Veselja dom.“ „Boštjan goljfan.“ „Zdravica Slovencev“ i. t. d. so še vedno zlata vredne otroške pesmi (z zdravico vred). O takih in enakih pesmih pač radi mi učitelji Slomšekmu pritrdimo, ki pravi:

„Petjé povzdigne in požlahtni mlado srcé in razjasni človeškega duha, če je pošteno. Blagor toraj ljudem, ki lepe pesmi znajo — pa tudi možem in ženam, ki otroke čedne pesmi učijo; oni dobro seme sejejo na polje Gospodovo.“

In kaj pravi nemški pedagog mojster Kehr v svoji „Praxis der Volksschule“ o petji? — Na vprašanje „zakaj naj se popeva v ljudskeji šoli?“ odgovarja tako-le: „Iz ljubezni do petja — ker ima petje velik vzgojevalen pomén. Godba je jezik čuvstev, petje pa godbeni izraz čuvstva. Kakor je vtelesjena v besedi misel, tako v tonu občutek. Kakor pa je petje muzikalen izraz čuvstva, tako vzbuja in rodi ono tudi v duši družega podobne čute — ali vesele, ali žalostne. Posebnost petja pa je, dane služi samo lepemu, ampak, da vodi po lepem tudi k dobremu. Petje je izobraževalno sredstvo do blagega srca in okusa. Naloga šoli je tedaj gojitev domačega, národnega in cerkvenega petja, da se pospešuje ž njim veselje za kraljestvo glasov ter usposobitev glasovnih organov izraževati v srcu bivajoče občutke čisto in nepokvarjeno z lepoglasnim petjem.“ —

Razlogi, da se je vpeljalo petje kot obvezni predmet v naše ljudske šole, jasni so tedaj dovolj, pojasnuje pa jih tudi ministerijalni učni načrt, ki se glasi kot naredba vis. c. kr. deželnega šolskega svéta: VII. Petje. Smoter: Buditi in razvijati sluh, oblaževati srcé, gojiti domoljubno in nabožno čutje; zmožnost, popevati proste pesmi s posebnim ozirom na národne in cerkvene pesmi. —

Na c. kr. učiteljščih pa se poučuje v „godbi“ (na moških: s posebnim ozirom na cerkveno muziko).

Sveta dolžnost učiteljev národnih (ljudskih) je zdaj poskrbeti, da preide oni normalni učni načrt za petje prej ko prej v meso in kri ljudskega šolstva, kajti izvrševanje one naredbe odvisno je v obče od učiteljstva samega.

Na kak način bi se to najprej in najbolje izvedlo? — Po mojem mnenji naj bi n. p. pozval vis. c. kr. dež. šol. svet najodličnejše dolenje-štajarske strokovnjake šolskega petja, naj se združijo v odbor, kateri bi imel sestaviti v smislu in duhu novega normalnega učnega načrta „Pesmarico za ljudske šolarje na Dolenje-Štajerskem“; pri tem pa ozirati se: 1. na dom, 2. na rodbino, 3. na šolo, 4. na narod, 5. na igro, 6. na telovadbo, 7. na domovino ozir. očetnjavo, 8. na cesarsko hišo, 9. na cerkev. Dodati bi se še znal kratek návod za petje po sekircah. —

Taka, po vis. ministerstvu odobrena „Pesmarica“ služila bi v podlogo v domačim in okrajnim konferencam, ozir. učiteljskim skupščinam, kadar bo določiti pesme za posamezne kraje, razne šole ter posamične razrede in oddelke.

Usposobljeni učitelj petja bi imel potem: 1. Razvrstiti zgoraj določene pesmi na polletja, mesece in tedne. 2. Novo pesem napisati na šolsko tablo, pojasniti nje naslov, kakor tudi vsako kitico posebej, potem pa ukazati otrokom, da si jo čedno preprišejo v svojo „Grlico“ (ako znajo pisati in ako ni pesem v dotičnej čitanki natisnjena). 3. Kadar učenci znajo (po navodu učiteljevem) prvo kitico gladko na pamet, pričeti mu bo z napevom tako, da jim iz odličnega mesta zapoje, še bolje zaglosa prve takte večkrat zaporedoma (strogo držč se skladbe po izvorniku), potem jim isto še jedenkrat na goslih spremljaje zapoje, kar najboljši pevci izmed šolarjev do točnosti poskušajo z učiteljevo podporo, pa tudi brez té. Isto tako naj dela pri nadaljnih koscih napeva vedno ponavlja; in kadar znajo zapeti vso kitico gladko tudi sami, potem naj priprežejo z „dobrim“, zatem z „zadostnim“ redom. Ostali učenci pevci (če so?) naj še samo poslušajo. 4. Kadar znajo „prav dobri“ in „dobri“ pevci z „zadostnimi“ vred prvo kitico na pamet dovoljno zapeti, preide se k drugi kitici po zaznamovanej poti i. t. d. do zadnje. 5. Konečno dovolji se tudi ostalim pevcem (kolikor jih je še), da priprežejo. — Pri ponovilu vse pesmi znal bi v spodbujajočem tekmovanju služiti način, da se vrstijo pri posameznih kiticah dečki z dekleti ali pa dekleta z dečki; — zadnjo kitico naj zapojó konečno vsi vkup — in malo hitreje! 6. Na stopnji petja na dve grli odbral bo učitelj za 2. glas najprej one pevce, katerim je ta takorekoč prirojen, kajti so v vsakej šoli otroci, ki „sekundirajo“ večkrat da to ravno ne hočejo. Tem zapoje, še bolje zaglosa prve takte večkrat zaporedoma, potem jim isto še jedenkrat na goslih spremljaje zapoje, kar najboljši drugoglasci do gladkosti poskušajo s pripomočjo učitelja ali pa tudi brez nje. Za tem pokliče 2 zanesljiva pevca: jednega prvo- in jednega drugoglasca, da poskusita skupno dvoglasno zapeti prvič s podporo, drugič brez podpore učiteljeve; tem se pridružita potem še druga dva, — za tem polagoma vsi najboljši pevci. Isto tako mu bo postopati pri nadaljnih odlomkih napeva vedno ponavlja prejšnje, in kadar znajo zapeti vso kitico gladko tudi sami, potem se naj dovoli tudi „dobrim“, in za tem tudi „zadostnim“ pevcem, da se smejo pridružiti s svojim glasom. Pri ponavljanju nove pesmi naj se ne pozabi na „forte“ in „piano“, na „crescendo“ in „decrescendo“ ter na „ritardando“ — to je na prednašanje pesmi. — 7. Kjer zahteva učni načrt tudi poznavanje sekirc, naj se krči ta pouk le na najvažnejše, zlasti tam, kjer ni pevskih društev, v katerih bi se dalo pozneje nadaljevati. 8. Za spremljanje petja v šoli v višjih razredih, ozir. oddelkih, zlasti cerkvenih pesmi, služi najbolje takozvana fisharmonika, katera ne stane več toliko denarjev, kakor nekdanj. 9. Pri petji naj stojé vsi otroci ravno v vrstah. 10. Otroci brez vsacega pevskega posluha naj se ne udeležujejo petja, tolikobolj pa deklamovanja pesmi. Iz raznih razlogov bi tudi še priporočal, da se takim ne zapisujejo rédi iz petja niti v „imenik“ niti v „šolsko naznanilo“.

Iz šole za šolo.*)

Raba ločil (po Janežiču).

Sestavil **Fr. Jamšek.**

(Učitelj napiše na šolsko desko, učenci prepisejo).

1.

a) Vse mine. Za dežem solnce sije. Kristus bo prišel soditi žive in mrtve. b) N. pr. = Na primer, c. kr. = cesarsko kraljevo, gl. = goldinar, t. j. = to je, pred Kr. = pred Kristom, po Kr. = po Kristusu, i. t. d. = in tako dalje. c) Franc Jožef I., Jožef II., Leon XIII., 1. = (a, o), 2. = drugi (a, o), 10. = deseti (a, o), 100. = stoti (a, o), dné 18., VII. = dné osemnajstega. č) 5·84 gl. = pet celih, osem desetin, štiri stotine goldinarja.

1. Pika se stavi:

- a) na konci stavka, na konci govora, za posameznimi nadpisi;
- b) pri kraticah;
- c) pri rimskih in arabskih številkah, ki pomenijo vrstitev, (ali za vrstilnimi številniki);
- č) pri desetinskem številu loči desetinska pika celotine od desetink.

2.

a) Polje, vinograd, gôra, morje, ruda, kupčija tebe redé. Mizar dela mize, stole, klopí, posteljnake, skrinje in omare. Lepa, prijetno-dišeča, priljubljena in zgodnja cvetica je modra vijolica. Kmet orje, vlačí, seje, prekoplje, žanje in mlati. b) Čas je veter, ki pleve razpihava in le zrnje pušča. Tudi najboljši otrok, če pride v slabo tovaršijo, lahko se izpridi. c) Pomisli človek, da si sad prahu!

Vejica loči:

- a) več brez veznika priredno-zvezanih besed ali stavkov;
- b) glavne od odvisnih stavkov, naj so celotni ali okrajšani;
- c) zvavnik v sredi stavka od drugih besed pred njimi.

3.

a) Mladost živí brez vse skrbi; vsako nedolžno veselje z radostjo in popolnoma uživa; po veselji hrepení in išče ga v svoji enakosti; na nje obličji je izobražen mir srca in up vsega dobrega; mladost le srečne in vesele prihodnosti pričakuje. b) Mehkužnost davi mladost in morí starost vsakega stanu in spola; kajti skoraj vse bolezni se v njej izcimijo in strašno se dalje plodijo. Odprta noč in dan so groba vrata; al' dneva ne pové nobena pratika.

Podpičje loči:

- a) vse priredno-zvezane stavke, ako so večjega obsega;
- b) stavke, ki drug drugega potrjujejo, ali drug drugemu nasprotujejo.

4.

a) K žitu prištevamo: pšenico, piro, rž, ječmen, proso, bir, ajdo, koruzo in oves. Ne hčere, ne sina po meni ne bo; dovolj je spomina: me pesmi pojó. b) Če rije rudar kot krt klaverno v zemlje globočino ne vedé, kdaj bo dan, kdaj bo noč: tebe vrli kmetovalec, tiho zdrami jutrna zarja, solnce ti kaže in sveti pri delu, dokler se na večer milo zamakne v gnado božjo.

Dvopičje stavimo:

- a) kadar se kaj našteva ali pojasnenje prejšnjega reka dodaje;
- b) v strokah ali perjadah, da se ločijo naslednji stavki od prednjih.

*) Glej lanskega „Tov.“

5.

Národní pregovor pravi: „Kdor materin jezik zaničuje, tudi matere ne spoštuje“. Farizejem je Kristus rekel: „Vi ste podobni pobeljenim grobovom, kateri so lepi zvonaj, smradljivi znotraj“. Pomenljivo geslo našega vladarja je: „Z združenimi močmi“.

Dvopičje sè spodnjim in zgornjim narekovajem se naredí, kadar svoje lastne, ali besede koga drugega neizpremenjene zapišemo.

6.

Kje so moje rožice, pisane in bele? — Kdo je naučil ptičice pet', kdo jih navadil brzo letet'? Kje neki imá sreča svoj dom?

Vprašaj se stavi:

- a) na konci vprašalnega stavka;
- b) za posameznimi vprašalnimi zaimki in prislovi.
- a) Oh! Gorje tebi! Joj meni! Tresk! Pst! Všč! Štrbunk! b) Slovenec! tvoja zemlja je zdrava. Grda ti navada tvoja! Kaj znancev je zasula že lopata!

Klicaj se stavi:

- a) za medmeti, kadar te besede same stojé;
- b) kadar se kdo pokliče, pa na konci stavka, ki pomenja klicanje, ukaz, željo ali prošnjo;
- c) pri ogovoru v listkih. N. pr. Predraga mati!

7.

Grob je meni rosnata livada, gaj zeleni — usahnjena puščava. Tolaži se! saj Bog —. Lovec je nameril na zajca, pa je ustrelil — kozla. Toča je sicer padala po mojem hrbtu, a — po tleh je ni bilo videti.

Pomišljaj se stavi:

- a) poleg pike pri daljšem premolku;
- b) Kadar se katera beseda ali kak rek zamolčí ali pa kaj nepričakovanega pové.
- c) namesto vejice pred ni za vmesnim stavkom.

Na pr. Po nemili smrti — naj Vam njena kosa še dolgo, dolgo prizanaša — pa (Vam voščim) sedež pri nebeškem Očetu.

Črtici iz učiteljskih krogov.

Našim p. n. gospodom deželnim poslancem v premislek.

I.

Letošnjo jesen sem bil z malo družčino v nekem kraji na Koroškem. Kraj sam, ki je izmej najkrasnejših na slovenski zemlji, zôve koroška birokracija in drugi takovi življi: „ein schandfleck Kärntens“. Takšen „epit. ornans“ si je zaslužil s tem, ker se v ondotni ljudski šoli poučuje v prvih dveh letih skoraj samo slovensko — to se umeje, samo slovenski otroci so v šoli. Ta šola je menda jedina na Koroškem ki ima ta „privilegij“. Učitelj sam je nam pravil, da bi ga tovariši njegovi v Celovci „snéli“, ako jim pové pravo ime svoje — ker je učitelj „iz ma dež a“.

Zvedeli smo po učitelji, župniku in županu tamkejšnjem, da se Koroški Slovenec v ljudski šoli le potujčuje.

Kranjski Slovenci — tudi učiteljstvo — smo v tem oziru srečnejši. Imamo svoj deželni zbor, dejal bi, svojo vlado; kolikor toliko, na Kranjskem smo Slovenci v svoji hiši, kar niso ostali drugi nikjer.

„Ker je v tem še precèj resnice“, dejal je na to koroški učitelj, „dovolj žalostno je potem, da se tako malo kaže učiteljstvo naše na obzorji napredujočih idej. Slovensko učiteljsko društvo (v Ljubljani), ki bódi vzajemno središče vsega slovenskega učiteljstva, kaže le malo uspeha. Kaj hočemo naj mi, če ni življenja iz središča? Organizujte se, ter pridite nam na pomoč s pedagogičnimi spisi, šolsko slovstvo reši nas in vas. Ni tako malo nas, kakor mislimo, le ideje skupnosti manjka“.

Kaj dosti pametnega ni bilo ugovarjati takovim očitanjem.

Istina je, veliko nesrečo ima slovensko učiteljstvo užé s tem, ker ima v Ljubljani izmej obilo množico učiteljskih močí, samo dva ali tri učitelje — pisatelje — može značaje.

Po mnogih razgovorih dospeli smo do tega, da učitelj slovenski na Koroškem bi se ne bil tako rad odpovedal svojim drugim tovarišem po slovenskih deželah, naj bi koroška dežela ne skrbela zánj tako dobro za njegovo materijelno stanje. Gospodarstvo na Koroškem ima Nemeč ali nemški duh. Deželni zbor koroški ni skop pri šoli, tudi ni čez mero varčen štajarski, — učiteljske plače na Koroškem so dokaj boljše nego na Kranjskem. V obče povedano, učiteljstvu unkraj „Grintovcev“ pomaga se, kjer je le možno.

Vlada koroške kronovine umeje izvrstno svojo nalogo. Učitelj, kateremu se je tolikanj boriti za vsakdanji krubek, ne utegne se navduševati dosti za idejale svojega vzvišenega stanú. Da ni rojen „pod posebno zvezdo“, da bi si pomogal z raznimi za-sluzki, opravlja le mehanično umeje se — slabo svoje delo.

Da na pr. naše „Slovensko učiteljsko društvo“ skoraj samo životari, prvi uzrok je ta, da ima premalo udov in še ti ne prihajajo k skupnemu posvetovanju. Da ne prihajajo zlasti z Dolenjske ne, krivi so največ obili troški, katerih ni možno vzeti iz letne plače. Jeden takšen potrebuje vso mesečno plačo za potnino i. t. d. da nič ne nakupi za dom. Mnogo je takovih, ki niso prišli v Ljubljano, odkar so na službi, če tudi je užé od takrat 10 ali 15 let.

Vam slovenskim poslancem dežele naše bodi znano, kako skrbé ta po drugih deželah Nemeč in Mažar za ljudske učitelje, da ž njimi dosežajo svoje namene.

Vemo, v srednjem veku središče slovenstva ni bilo na Kranjskem marveč v Gorotanu. A pomnimo, nikdar niso imeli ložjih pripomočkov v raznarodenje Slovencev nego zdaj.

Kam potisni se to središče pozneje?

Učiteljstvu na Kranjskem dajte boljše materijelno stanje, tega ne zamujajte, da ne zamudite vsega!

Ne hodite na dan z nesrečno idejo: „bodimo varčni, pri šoli varčni“. To je grobo-kopna ideja, zlasti za našo slovensko šolo. Drugi in boljši viri so, kakor je ljudska šola, pri katerih se „brez škode“ obilo „privarova“.

II.

V prvem poglavji je bilo govorjenje največ o učiteljskih plačah na Kranjskem, v drugem bodi o — „žganji“.

Učitelj vpraša v šoli učenca: „Katero pijačo največkrat piješ?“ Odgovor: „Žganje“. „Ali ne vode?“ „Ne, žganje“. „Katera je najbolj zdrava pijača?“ „Menda žganje, ker ga domá užé za zajuterk pijemo“. — Komentar temu?

Otroci ki so bili rojeni l. 1874. in še prej, imajo še kaj talenta, poznejšim se bere z obraza, — zlasti gorenjskim — „šnopec“. — Imamo žalostno resnico, da otroci žganjarskega Gorenjca nimajo več talenta, kakor nekdanj.

„Krah“ na Dunajski borzi leta 1873. je tako rekoč „porodil“ šnopec v tej grozni sili kakor ga pijó dandanes.

Ni misliti da zatêrete to kugo, dokler se boji toliko judovskih spiritnih fabrik, kraha', da bi ga ne smeje izdelovati v takošnej meri nego doslej.

Azijatska kuga ni tolikanj grozna in škodljiva nego je špiritna. Na Ruskem, kakor nam pripoveduje dr. Celestin, zatira zdaj prehudo ‚vodkino kugo‘ ruski kmet sam, kar mu zatrjuje lepo prihodnost, pri nas tega ni misliti še. Zatorej zgôdi se kaj ‚od zgoraj‘ zoper njo, ‚od spodej‘ ni tega upati.

Vsaj za 40 ali 50 kr. podražite liter špirta, lepe dohodke dobite ž njim, borih 6 kr od litra ni nič, žganja se vsaki dan več popije. S špiritnim davkom pa zboljšate naše plače, a še kaj ostane. Pomagano bode národu in nam! *Batog.*

Književstvo.

— „**Popotnikov Koledar za slovenske učitelje, 1887**“ s popolnim šematizmom šolskih oblastnij, učiteljišč, ljudskih šol in učiteljskega osebja po Južno-Štirnem, Kranjskem, Primorskem in slovenskem delu Koroškega po stanju v začetku šolskega leta 1886/7. — Sestavil in založil Miha J. Nerat, nadučitelj in „Popotnikov“ urednik v Mariboru. Cena vezanemu iztisu 1 glđ. 20 kr.

Izšlo je uže več imenikov slovenskega učiteljstva; „Slovensko učiteljsko društvo“ je v teku kacic 15 — 17 let izdalo nekaj imenikov Kranjskih, in 1 imenik vseh slovenskih učiteljev. Pred kacicimi 10 leti je bilo tudi nekdanje „Učiteljsko društvo za slovenski Štajer“ izdalo slovenski učiteljski koledar z imenikom slovenskih učiteljev in l. 1871. je „Slov. učit. društvo“ v Ljubljani izdalo „Učiteljski koledar“ z imenikom Kranjskih učiteljev. A nobenega delca te vrste nismo bili tako veseli, kakor tega koledarja, ki dela g. Neratu veliko čast, vsakemu slovenskemu učitelju pa bode v veselje, kader koli ga bode v roke vzel.

Koledar obsega vse to, kar imajo najboljši nemški učiteljski koledarji, in še več. Imenik n. pr. je s posebno veliko natančnostjo izdelan. Nima samo suhih imen oseb in krajev, marveč povê števila učencev, plačo učitelja, rojstni kraj njegov in leto. Kar je posebno važno za nas Slovence, je to, da je skoro pri vsaki šoli naveden učni jezik. Oblika Koledarjeva je kaj lepa, papir trden; za šolski zapisnik je dosta rubrik in prostora. Z eno besedo: Koledar ta je izvrsten in vreden 1 glđ. 20. kr. Naj noben slovenski učitelj ne zamudi, naročiti si ga.

Iz imenika smo izračunali, da je povsem Slovenskem 835 šol, in sicer največ na Kranjskem (281), potem na spodnjem Štajerskem (265, kjer so pa večrazredne nego na Kranjskem), na Goriškem 113, na Koroškem 103, v Istri 73, v tržaški okolici 10. Vse te šole pa niso slovenske. Čisto slovenske šole so samo na Kranjskem in na Primorskem, in sicer so te šole enorazredne; malo je čisto slovenskih dvorazrednic. Največ je na Slovenskem slovensko-nemških šol, t. j. takih, kjer je poleg slovenskega učnega jezika nemščina učni predmet; veliko pa je na Koroškem in Štajerskem tacih šol, kjer sta slovenščina in nemščina poučna jezika. Na Kranjskem je tudi okoli 20 nemških šol, na slovenskem Štajeru je kacic 8 nemških šol (razen Maribora in Celja), na slovenskem Koroškem pa jih je morebit 17 — 20, zlasti v celovški okolici. V Koperskem okraji v Istri je tudi devet laških šol, a v tržaški okolici in menda v Istri je v slovenskih šolah tudi laščina predmet; a v volovskem okraji in Koperskem so še hrvatske in hrvatsko-laške šole.

I. L.

D o p i s i.

Iz Gorice. Preizkušnje učiteljske usposobljenosti so se pričele tû s 16. nov. ter so trajale do 29. nov. preteč. l. Oglasila sta se dva učitelja in petnajst učiteljic, došlo je pa le deset učiteljic. Ostale so se hotele usposobiti tudi za nemške ljudske ali meščanske šole, a ni jim bilo dovoljeno, ker je goriška preskušna komisija po novem predpisu (z dné 31. julija preteč. l.) pooblaščena preskuševati le za slov. in ital. ljudske ali meščanske šole in za nemščino samo kot predmet. Slovenske národnosti sta bila oba učitelja in šest učiteljic. Za poučevanje v slov. ljud. šolah je bil usposobljen jeden učitelj in štiri učiteljice, jedna tudi za ital. ljud. šole, en učitelj ni bil usposobljen in ena učiteljica je odstopila po pismeni preizkušnji. Učitelj in štiri učiteljice smejo poučevati v svoji šoli nemščino kot predmet. Neslovenske so bile tudi uspo-

sobljene, in sicer tri za ital. ljud. šole (z nemščino kot predmetom) in jedna za poučevanje v francoščini. Slov. usposobljenec je gosp. Belé, usposobljenke pa gospdč.: Bavcon, Brlot, Mozetič, Obrsnel in Perc.

Čas velikim počitnicam se pri nas zopet izpremeni; imeli je bodemo skupaj s tržaškimi srednjimi šolami, t. j. od 15. julija do 15. septembra. Dotičnemu vladnemu vprašanju je pridilo učiteljstvo tukajšnjih in istrskih srednjih šol. Ta prememba bode ugajala šolstvu in učiteljstvu. Kedor vé, kakó neznosno vročino imamo tu navadno v drugej polovici julijevej, mora priznati, da je trud učiteljev in učencev v takih vročih dneh neuspešen, če tudi se jima največ dela nakopiči práv takrat ob sklepu. Vender pa še sedaj ne manjka pristalic nekedanjih počitnic (pred l. 1875. — v septembru in oktobru).

Goriški rodoljubje priredili so šolski deci slov. otroškega vrta in dekliske šole praznovanje božičnega večera 24. preteč. m. v velikej dvorani slovenske čitalnice. Otročiči so se pridno vadili v petji, recitovanji i. t. d., ter so željno pričakovali darov, ki so je čakali.

Iz Soške doline. Ni dolgo, kar je prinesla »Edinost« dopis iz Lokve na Krasu, v katerem se opisuje »blagoslovljenje nove šolske palače«. Ker se nahaja v zadnjem odstavku tega dopisa marsikaj, kar se ne ujema s stvarnimi razmerami in ker bi znali čast. tovariši zunaj Goriškega po tem dopisu krivo soditi o naših šolskih posloppjih, zdi se mi potrebno dopis nekoliko popraviti in pojasniti.

Gosp. dopisnik »misli, da se ni še vršilo pod Goriško enako blagoslovljenje šolskega poslopja« (kakor v Lokvi). Pa temu ni tako; v dokaz naj le ob kratkem omenim mnogo svečanjšega blagoslovljenja naše tolminske šolske hiše. Cerkevno svečanost je opravljalo pet duhovnikov prepevaje za to določene korale, prisotno je bilo vse starešinstvo — 36 mož — v praznični črni obleki, veterani v paradi, nad 400 šolskih otrok, vsi obdarjeni s kolači, neštevilna množica ljudstva iz vsega okraja. Slavnostni govor je imel g. dekan, g. okrajni šolski nadzornik, g. nadučitelj i. t. d. Sploh svečanost, ki pušča lokavsko daleč za seboj. S primerno slovesnostjo so se blagoslovila tudi ostala nova šolska poslopja na Goriškem in sicer v Cerknem, Breginju, Otaležu, Drežnici, v Desklah, Gorenjem polji, Batah, Lokovcu, Krombergu, Šempasu, Ajdovščini, Opatjem selu, Dolu in na Banjšicah, da ne omenjam drugih popravljenih in razširjenih šolskih hiš. Tudi ni šolsko poslopje v Lokvi ravno tako »palača«, ker je sezidano po načrtu šolske hiše v Opatjem selu, ki je ena najcenejših na Goriškem in katera stane okoli 4000 gld. Ako mu je že to palača, kaj poreče še le naši tolminski šoli, ki stane blizo 22,000 gld.!

Vidi se, da naše šolstvo tudi v tem obziru lepo napreduje, in ni mi menda treba posebe naglašati, da si je pri tem pridobil mnogo zaslug naš neumorno delaven gosp. okrajni šolski nadzornik.

Iz Savinjske doline. Častiti gospod urednik! Dolgo Vam že nisem poročal o delovanji Celjskega učiteljskega društva. Morda ste užé mislili, da je zaspalo? Ali ono krepko deluje in napreduje v prid svojih članov, v prid učiteljstva.

V 8. dan julija preteč. l. imeli ste Celjsko in Savinjsko učiteljsko društvo skupno svoje mesečno zborovanje v lepem trgu Žalcu. Iz vseh strani prekrasne Savinjske doline, še celó iz laškega okraja, prišli so učitelji in učiteljice v obilnem številu, da se udeležé zborovanja, ki se je bilo v šolskem posloppji Žalskem. Učitelji pevci zapeli so pesem: »Lepa naša domovina«. Na to otvori ob 12. uri prvosednik g. A. Brezovnik zborovanje, pozdravi v prisrčnem nagovoru navzoče ter oddá potem predsedništvo gostu (Sav. učit. društvo) gosp. Megliču, končaje svoj govor blizo takó: Ko sem storil tako svojo prijetno dolžnost, oddati mi je po šegah staroslovanskega gostoljubja vse pravice domačina dragemu gostu iz Zgornje Savinjske doline ter prosim, da njegov predsednik blagovoli voditi današnje zborovanje.

Izvrši se dnevni red. 1. Prečitata se zapisnika zadnjih učit. zborovanj obeh društev ter se odobrita. 2. Društvene reči: a) Dopis štaj. učiteljske zaveze se vzame na znanje ter se odloči, potrebno ukreniti. b) Prečitajo se došli dopisi od Št. Jurskih tovarišev in gospoda kolega iz Mozirja ter brzojavka Ptujškega učiteljskega društva, ki je poslalo navdušen bratovski pozdrav.

Kot tretja točka dnevnega reda bil je govor g. Megliča: »Javne preizkušnje na ljudskih šolah o koncu šolskega leta«. Po jako zanimivem predavanju, v katerem je govornik razodeval svoje misli o tem predmetu iz lastne skušnje, vnela se je živahna debata, katere sta se posebno udeležila gg.: Brezovnik in Šorn.

Drugi govornik g. Fr. Kocbeck kazal je statistične in zgodovinske črtice o »Žalcu in njegovi najbližnji okolici«, katere sta sestavila gg. Kocbek in Petriček. Oba govornika žela sta obilo hvale.

Ob pol 3. uri končalo se je zborovanje, na kar se podajo vsi navzočni v vrt g. Hausenbichlerja, kjer je bil vkupni obed in jako živahna veselica. Pele so se razne slovenske pesmi in vršile krasne napitnice. Prvi je napil g. Brezovnik Nj. Veličanstvu, našemu presvetlemu cesarju, dobrotljivemu pokrovitelju našega šolstva. Na to se je zapela cesarska pesem. Sledile so še razne napitnice: obema učit. društvoma, njihovima predsednikoma, duhovstvu, navzočim gostom in tržanom: gg. Kovaču, upokoj. učitelju, gosp. Hausenbichlerju, Gaberšekju iz Vranske i. dr.

Ogledali smo si še novo livarno in livanje železa, kar je mnoge jako zanimivalo, ki še tega niso videli. Pozno zvečer odšli smo na vse strani, pristrčno se poslovivši od dragih kolegov, vsak s srčnim zadovoljstvom, da je preživel tako prijeten dan v krogu svojih tovarišev.

V 11. dan novembra preteč. l. bila je prva seja Celjskega učit. društva po počitnicah. Navzočnih 19 udov. Ob 11. uri otvori predsednik g. A. Brezovnik zborovanje, spominja se umrlega kolega g. Pavla Kranjca, kateremu je na raven položil v imenu društva venec. Pričujoči vzdignejo se s sedežev vznak globokega sočutja. Na to naznani predsednik, da je društvu pristopil g. dr. Serneck kot podporni ud, ter še predstavil nova uda gg. Lovro Šalca in Fr. Brence-ta.

Po prečitaniu in odobrenji zadnjega zapisnika poroča g. predsednik, kar je storilo društveno vodstvo v počitnicah. V 16. dan sept. preteč. l. izročila sta gg. Brezovnik in Koderman častno diplomu svojemu častnemu udu gosp. A. Praprotniku v Ljubljani. Imenovani gospod vzprejel ju je jako prijazno, se njima srčno zahvalil in sporočil društvnikom svoj bratovski pozdrav. — Predsednik je dalje poročal štaj. učit. zavezi, da je Celjsko učit. društvo izstopilo iz ovega »Lehrerbunda«, da je sestavil novi imenik udov, kakor se mu je v seji meseca aprila naročilo. Naše društvo šteje sedaj: a) 3 častne ude: gg. Močnika, Lindner-ja in Praprotnika; b) 1. podpornega uda in c) 31 pravih udov, mej katerimi so trije od prvega obstanika društva, namreč gg. Irgl, Koderman in Vrečer.

Društvo vložilo je prošnjo na okr. šolski svet, da bi se enorazrednicam dal 1 četrtek v mesecu prost. Prošnja obravnavala se je 17. okt. pri seji okr. šol. sveta ter se je priporočilno odposlala deželnemu šolskemu svetu.

Potem še poroča g. predsednik, da se je v Ljubljani sestavil poseben odbor, kateri bo izdajal vsako leto spise za mladino ter vabi sosebno krajne šolske svete, da pristopijo kot udje z letnino 2 gld. Navzočni izrazijo se, podpirati to dobro podvzetje.

G. Brezovnik se še opraviči, zakaj ni poročila o šolskih knjižnicah spravlil danes na dnevni red, potem pa prečita svoje izvestje o 4. deželni učit. konferenci štajerski, ki se je vršila 5., 6. in 7. septembra preteč. l. v Gradcu. Pové nam natančno in vestno vse, kar se je obravnavalo in sklenilo. Posebno pa nas je zanimalo izvestje o obravnavanji vprašanja: »Učni red pri obravnavi nemščine na ljudskih šolah s slovenskim poučnim jezikom«. K tej točki dnevnega reda govorila sta mej drugimi tudi g. Bobisut iz Celja in g. Eršenjak od sv. Petra pri Radgoni. Prvo imenovani gospod še ni poučeval nikoli na ljudski šoli s slovenskim učnim jezikom; zató tudi nima nobenega pojma o težkočah pri pouku v nemščini. Čitajé svoj referat trdil je, da učitelji spodnjega Štajerja le zaradi lenobe ne poučujejo nemščine v toliki meri, kakor bi bilo želeto. Še ostudnejše pa je napadel národne učitelje g. Eršenjak, rekši, da spodnje-štajerski učitelji delajo le nemir v deželi, da so hujskači itd., sam pa ni pomislil, da je največji hujskač, ker je národnostni prepír zanesel celó v deželno hišo. Oba imenovana gospoda sta rojena Slovence. Zakaj pa sta se také obnašala, tolmači si lahko vsak čitatelj sam. — Omeniti še le hočem, da se je naš delegat gospod Brezovnik možato potegato za čast slovenskega učiteljstva, za kar mu bodi še na tem mestu izrečena najtoplejša hvala!

Nadalje nam naznani g. poročevalec, da so slovenski delegati v Gradcu osnovali formalno slovensko učiteljsko društvo, izbravši provizoričnim predsednikom g. Nerata, prov. tajnikom pa g. Praprotnika. To vest pozdravili so navzoči z velikim veseljem, ker je res že skrajni čas, da se slovenska učiteljska društva zedinijo, da si slovenski učitelji osnujejo osrednjo združbo, ki se bo ozirala na učiteljstvo vseh slovenskih pokrajin. Bog daj, da se skoro dejanski izpelje ta lepa misel!

Po tem zanimivem in podrobnem poročilu g. Brezovnika o štajerski učit. konferenci nastopi g. Zupan ter govori »o varstvu živalij«. V dobro razvitem govoru pové, kako naj učitelji skrbé, da ne bode šolska mladina živalij trpinčila. Konečno še vabi učitelje naj pristopijo k društvu: »Grazer Thierschutzverein«.

Od stavljenih predlogov omenim naj onega gosp. Jarca: Društvo naj prosí deželni šolski svet, da nam dá uradne spise, vsaj razrednico v stari obliki. Vzprejme se.

V 2. dan decembra preteč. l. imelo je društvo zopet svoje mesečno zborovanje. Kljubu slabemu vremenu zbralo se je 15 članov. Ob 11. uri otvori g. predsednik zborovanje, spominja navzoče, da je baš danes minulo 38 let, kar je naš presvetli vladar nastopil vladarstvo. Sklene se, o tej priložnosti Nj. Veličanstvu izraziti čutila neprelomljive zvestobe in udanosti. Voljen odbor, obstoječ iz gg.: Brezovnika, Lopana in Klopčiča, gre takoj k okr. glavarju, da to lojalno izjavo poroča do presvetlega prestola. — Nadaljevaje za nekaj časa pretrgano sejo predstavi predsednik novo pristopivša uda gg. Iv. Zemljak-a — Celje in Fr. Zemljiča — Griže.

Po odpetji priljubljene pesmi: »Slovenec sem« in prečitani zapisnika govori g. Kocbek o »črticah iz zgodovine botanične«. G. govornik omenja zaslug za botaniko, katere so si pridobili Aristotel, Theophrast, Dioskorid, Plinij, Karel Linné, Jussien i. dr. Posebno o Linneji nam kaže zanimive črtice o njegovem življenju.

Po rešenji nekaterih društvenih reči zaključí se ob 1. uri seja.

Prihodnja seja — glavno zborovanje bode 13. jan. 1887. l.

Iz Ribnice v 2. dan decembra 1886. (Odlikovanje.) Presvetli cesar blagovolil je po navétu prevz. knezoškofijstva za Najvišjim odlokom 7. decembra t. l. našega prečastitega g. dekana Martina Skubica imenovati častnim kanonikom Ljubljanskega stolnega kapitlja, zaradi njegovih mnogih zaslug za cerkev in domovino. Občinski odbor pa je v seji 22. dan decembra t. l. imenoval častnima občanama: prečastitega gospoda kanonika in dekana Martina Skubica in blagorodnega g. nadučitelja, šolskega voditelja in uda c. kr. okrajnega šolskega sveta Josipa Raktelja. Prečastitemu gospodu kanoniku častitamo za oboje odlikovanje iz dna srca; kot duhovnik delujejo užé nad 47 leti in kot dekan, službujejo samo v Ribnici 19. leto. V teku tega časa koristili so se svojem delovanjem v dušni in gmotni blagor tukajšnjega ljudstva jako mnogo; pri zidanji farne cerkve in nje ozaljšanji zadobili so si ravno za našo dolino nevenljivih zaslug; kot prijatelj mladine in učiteljstva delujejo na prid obeh, posebno kot ud c. kr. okrajnega šolskega sveta potegujejo se vsikdar za blagor učiteljev. Naravno tedaj, da so na Najvišjem mestu, kakor tudi občinski odbor — spoznali sad tolike pridnostij, požrtvovalnostij in zaslug. Želeti bi le bilo, da bi še mnogo let v prid tukajšnjega ljudstva delavati mogli zdravi in krepki!

Kakor vsacega prvo odlikovanje veseli, tako — in posebno pa učitelja — i drugo; kajti redkokedaj najde se občina, ki je hvaležna onim, ki žrtvujejo vse, ki napenjajo vse dušne in telesne sile v blagor njim in njihovim potomcem. In kakor je važno, velik pomen imajočo to častno imenovanje, ki le prav redki dosežejo, tako težko, trnjevo je zasluženo. G. Jos. Raktelj deluje samo v Ribnici užé 39. šolsko leto. Kdor tedaj služi 44. leto; kdor je bil svoja dni, ko se je bolj na prid učiteljstva gledalo, tudi c. kr. okrajni šolski nadzornik; kdor v jednom kraji užé tretji rod poučuje, čegar učenci se na tisoče štejejo, izmej katerih je dandanes več sto, zavzemajo jako odlična mesta v človeški družbi, bodisi, kakor državni poslanci, deželni poslanci, uradniki, duhovniki, učitelji itd. — ta more ponosen biti na svoje pretečeno delovanje in na blagodejen sad, ki ga je njegov trud in pot zoril. Samo 45 duhovnikom, ki dandanes v božjem vinogradu delujejo, bil je on prvi učitelj. Pa kakor se ti hvaležnim srcem spominjajo svojega nekdanjega učitelja, ga čislajo in ga vedno spoštujejo, tako pristréno hvaležno pak mu je tudi navadno ljudstvo. Znamenito je to, da v vsem občinskem odboru sedel je samo jeden odbornik, koji ni bil v mladih letih njegov učenec; vsi drugi so, hvaležno in radostno predlog za častno imenovanje, spomnivši se njegovih zlatih nauk, — odobrili. Če sem v tem z malimi besedami naslikal njegovo velikansko delovanje v teku njegovega službovanja, kažem še njegove posebne lastnosti, ki ga dičijo. Kot učitelj mladine je uzoren; mej učenci je jim vse: prijatelj, oče, svetovalec, učitelj. Ne preveč strog, ne premehak, je učencem kaj prijetno. Pri tem pa uzorno priden, vesten in natančen. V osebnem občevanji jako miren, z očetovskim svetom vzlasti mlajšim učiteljem uzoren kolega. Vse njegovo mišljenje in delovanje suče se le o šoli, ne brigaje se niti za posvetno hvalo ali za dobičkarije. Takih učiteljev, ki nam naš stan dičijo, naj nam Bog z odlikovanim gospodom J. Raktelj-em dolgo zdrave in krepke na šolskem polji ohrani, v blagor in korist naše domovine! Zato pak mu želimo: mnogaja leta!

Iz Šent-Jurija pod Kumom. (Zahvala.) Slavni odbor »Národne Šole« v Ljubljani blagovolil je tukajšnji šolski mladini mnogo šolskega blaga podariti. Za blagi dar se, v imenu uboge šolske mladine, podpisano šolsko voditeljstvo pristréno zahvaljuje.

Ivan Rodić,
šol. voditelj.

Iz Podgrada. Vespöštovani gospod Ivan Lapajne, c. kr. okrajni šolski nadzornik in vodja meščanske šoli v Krškem, blagovolil je našej šoli podariti mnogo risank, pisank in pivnega papirja. V imenu uboge šolske mladeži se za ta blagi dar srčno zahvaljuje

Valentin Zaverl,
učitelj.

Iz Tržiča. »Nemški Schulverein« bode pri nas napravil otročji vrt za otroke nemških starišev. Radovedni smo, koliko otrok bode li imelo to zabavišče.

Iz Kameniškega okraja. Veseli me »Tovariš«, da ti morem k tvojemu 27. letu čestitati! Kakor mlado dete nastopil si leta 1861. svoje težavno potovanje po mili domovini naši. Težko bilo je tvoje potovanje iz začetka. A hvala Bogú, utrdil si se, in danes stojš kakor izkušeni svetovalec pred nami. Bog te živi!

Te dni dobili smo učitelji Kameniškega okraja vpraševalne pole, gledé opisa tega okraja. Torej dobimo to leto opis Kameniškega šolskega okraja. Zadnji čas, da opiše vsak učitelj svojo občino, določen je koncem meseca marcija.

Ker imamo izvrstni zemljevid Kamniškega šolskega okraja od g. nadučitelja Burnika, bode nam ta namerovani opis tem bolj koristen. Zimo imamo prav mehko, in otroci dokaj redno dohajajo v šolo.

Iz Kamenika. (Zahvala.) Slavno društvo »Slovenska Matica« je blagovolilo Kamniški okrajni učiteljski knjižnici podariti 17 knjig iz svoje zaloge. Za ta velikodušni dar izreka knjižnični odsek te knjižnice najlepšo zahvalo.

V Kameniku, v 27. dan decembra 1886.

V. Burnik,
načelnik.

Iz Komenda. (Zahvala.) Za doposlane novce je slavno društvo »Národna Šola« za uboge otroke tukajšnje ljudske šole blagovolilo poslati prav obilno pisarskega in risarskega blaga, za katero v imenu ubogih otrok izreka najtoplejšo zahvalo

voditeljstvo šole v Komendi.

Iz Košane. Slavno društvo »Národna Šola« je tukajšnji šoli brezplačno mnogo različnega šolskega blaga podariti blagovolilo. Za ta velikodušni dar izreka mu v imenu šolske mladine srčno zahvalo

šolsko vodstvo.

Iz Ljubljane. Iz sej c. k. deželnega šolskega sveta v 25. dan nov. in 16. dan dec. preteč. l. Dovoljuje se, da se ljudska šola v Črnem Vrhu razširi v dvorazrednico, ljudska šola v Trnovem (pri il. Bistrici) pa v čveterorazrednico. — Ravno tako se po dogovoru s kranjskim dež. odborom tudi dovoli, da se na II. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani ustanovi vzporedni razred. — IV. učiteljska služba v Postojini se stalno nastavi, vadniški učiteljici se pripozná druga petletna doklada in nekemu učitelju na srednjih šolah pa naslov »profesor«. — Dovoljuje se dvema učiteljema, da s službi menjata in sicer učitelju Henriku Likar-ju, da gre iz Godoviča v Šent-Vid pri Ložu, in učitelju Rudolfu Piš-u, da gre iz Šent-Vida v Godovič. — Okrajnemu šolskemu svétu v Postojini se naroča, da se tretja uč. služba v Trnovem začasno nastavi. — Reši se več pritožeb o kaznih za šolske zamude ter prošenj za podpore in nagrade. — Reši se pritožba nemškega »Schulvereina« o nastavljanji učit. službe v Mavrlji in pritožba zoper neki odlok o doneskih za stvarne šolske potrebščine. — Oddajo se učit. službe v Radovljici in v Zalem Logu in v Trzini. (Glej »premene pri učiteljstvu«!)

— Pri zadnji preizkušnji učiteljske sposobnosti tû so bila zastavljena te-la pismena vprašanja: iz pedagogike: Wie können sich Schule und Haus in die Bildung und Erziehung des Kindes theilen? — V slovenskem jeziku: Kakó se v otročjih srech budí ljubezen do cesarjeve hiše in do domovine? — Iz računstva: $\left(\frac{2\frac{2}{3} - 1\frac{1}{2}}{5} \cdot \frac{4 \cdot 2\frac{1}{2}}{3}\right) \times \frac{13\frac{2}{7}}{5\frac{13}{16}} = ?$ —

Einem geraden gleichseitigen Cylinder von 9 dm Durchmesser ist eine Kugel und ein senkrechter Kegel eingeschrieben; a) wie gross ist der Kubikinhalt jedes dieser drei Körper; b) wie verhalten sich die Inhalte des Kegels, der Kugel und des Cylinders zueinander? — Die Oberfläche eines Würfels beträgt 34.56 dm²; wie gross ist der Unterschied zwischen seinem und dem Kubikinhalt der ihm eingeschriebenen Kugel? — Iz naravoznanstva: Das Kochsalz, seine Eigenschaften, seine Gewinnung und seine Verwendung. — Iz zemljepisja: Der Lauf der Donau von der Quelle bis zur Mündung ist kurz zu beschreiben. — Woher stammt der Name unseres erlauchten Kaiserhauses?

— Darilo 6000 gld., katero je kranjska hranilnica darovala za podporo pri zidnji šol, je c. kr. deželni šolski svet za 1886. l. tako-le razdelil, in sicer je dobilo: Babno Polje 600 gld., Onek 300 gld., Cirknica 500 gld., Svitli Potok 200 gld., Sinja Gorica 300 gld., Tomišelj 400 gld., Borovnica 300 gld., Zgornje Pirniče 100 gld., Hrušica 200 gld., Dobljče 200 gld., Šent-Peter 400 gld., Domžale 500 gld., Šent-Jurij pri Kranji 300 gld., Bojance 300 gld., Veliki Gaber 400 gld., Prežganje 300 gld., Šent-Mihel pri Žužembergu 100 gld., Toplice 400 gld., Tržišče 200 gld. — Za 1887. l. je dež. odbor nasvetoval iz teh daril, da dobí: Tomišelj 500 gld., Borovnica 300 gld., Spodnja Idrija 300 gld., Babno Polje 500 gld., Sv. Gora 400 gld., Ribno 500 gld., Domžale 500 gld., Svitli Potok 100 gld., Šent-Jurij pri Kranji 300 gld., Hrušica 100 gld., Dobljče 200 gld., Petrova vas 200 gld., Sinja Gorica 100 gld., Veliki Gaber 400 gld., Prežganje 300 gld., Doberničje 100 gld., Tržišče 100 gld., Streklovec 200 gld., Cirknica 300 gld., Griblje 200 gld., Božakovo 100 gld., Stari Trg pri Poljanah 200 gld., Trzina 100 gld.

— Iz deželnega zbora smo 21. preteč. m. izvedeli, da je g. prof. Šuklje poročal o prošnjah učiteljev okraja Krškega, Litijskega, Radovljskega in okrajne učiteljske konferencije v Postojini za povečanje plače, katere se pa niso uslišale.

— Miklavž je prinesel (19. preteč. m.) v čitalnici 80 otrokom vso novo zimsko obleko in tudi nekaj jedil. Nazoči so bili mej zbranim občinstvom tudi premil. g. knez in škof Jak. Misija, pa visokorodna gospoda deželni predsednik baron Winkler in deželni glavar grof Thurn. — Bog živi dobrodelni gospejski odbor in vse mile dobrotnike, ki se po prelepi stari navadi tako lepo spominjajo naše uboge mladine!

— Castna kanonika sta postala tudi za šolo velezaslužna g. g. dekana: Martin Skubic Ribniški in Janez Hofesteter Postojinski. Čestitamo!

— Priznanice iz zadnje šolske razstave v Karline v Pragi dobili so: »Slovensko učiteljsko društvo«, uredništvo »Vrtčevo« in uredništvo »Učiteljskega Tovariša«.

Premene pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. Gosp. Ivan Zarnik, upok. učit., je zač. postavljen na enorazredno šolo v Nevlje pri Kameniku, in gosp. Janez Tomažič iz Nevelj v Zalog pri Cerkljah. Gosp. Luk. Blejec, zač. učit. v Šmartinem pri Litiji, pride zač. na novo šolo v Trzino pri Mengišu. — Gospdč. Mihaela Razinger, podučit. pri Sv. Lenartu na Koroškem, pride na 4. učit. mesto v Radovljico. Gosp. J. Ferlan, učit. v Cerkljah, je za trdno postavljen v Zali Log.

Vizitnice na lepem in trdnem papirji, v različnih velikostih, natiskujejo se po najnižji ceni. 100 komadov po 40, 50, 60, 70 kr. itd.

Vabilo na naročbo za 1887. leto.

„Učiteljski Tovariš“ začénja z današnjim listom svoje sedemindvajseto leto ter prosi, vse svoje drage prijatelje, tovariše in sotrudnike, da bi ga zdatno podpirali z naročevanjem in dopisovanjem. Še enkrat najuljudneje prosimo, da bi g. g. naročniki naročilo za XXVII. tečaj nemudoma obnoviti blagovolili in da bi vsi, ki so od preteklih let še kaj naročnine dolžni, zdaj v novem letu poravnali svoj dolg pri založništvu.

Vsem milim bratom in sotrudnikom pa daj Bog veselo, srečno novo leto!

Uredništvo in založništvo.

UČITELJSKI TOVARIŠ.

List za šolo in dom.

Sedemindvajseto leto.

1887.



Odgovorni urednik:

Andrej Praprotnik,

nadučitelj in voditelj z zlatim križcem s krono za zasluge na I. mestni
5 razredni deški ljudski šoli, ud c. kr. deželnega šolskega sveta in c. kr.
izpraševalne komisije za občne ljudske in meščanske šole v Ljubljani.

V Ljubljani.

Natisnil in založil Rudolf Milic.

TOVARIŠKI UČITELJSKI

list za šolo in dom.

Sedemindvajseto leto.

1887.

Obgovorni urednik:

Andrej Probstnik.

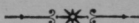
izprave in komisije za občno šolsko in učiteljsko delo v Ljubljani.
Šolski svet in učiteljski svet v Ljubljani.
Šolski svet in učiteljski svet v Ljubljani.

V Ljubljani.

Zatiskani in založbi Rudolfa Milica.

Učiteljski

T O V A R I Š.

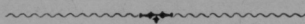


List za šolo in dom.

Sedemindvajseto leto.



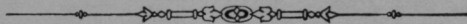
1887.



Odgovorni urednik:

Andrej Praprotnik,

nadučitelj in voditelj z zlatim križem s krono za zasluge na I. mestni 5 razredni deški ljudski šoli, ud c. kr. deželnega šolskega sveta in c. kr. izpraševalne komisije za občne ljudske in meščanske šole v Ljubljani.



V Ljubljani.

Natisnil in založil Rudolf Milic.

Učiteljski

TOYAMA

Lis 25 šilo in dom.

redni št. 100

1887

izdava družba

Andrej Prosenik

Priloga k učiteljski listi, ki izhaja vsak teden v Ljubljani. Vrednina letna 1.000.

V Ljubljani.

Natisnil in izdal Andrej Prosenik

KAZALO.

I. Vzgoja in pouk.

- Pouk v petji — str. 5.
Iz šole za šolo (raba ločil, po Janežiču) — str. 8.
Vzgojni pomen pouka — str. 17.
Zgodovina pedagogije — str. 19, 34, 50, 66, 82, 98, 115, 132, 146, 162, 179, 195, 211, 227, 244, 258, 275, 291.
Vzgojni pomen zgodovinskega pouka — str. 33.
Vzgojna stran zemljepisja — str. 49.
Kranjsko. Metodična obravnava 85. berilne vaje v „Tretjem Berilu“ — str. 57, 75, 107.
Jezikovni pouk z ozirom na vzgojo — str. 65.
Spisje za prvence v ljudski šoli — str. 72, 89, 104.
Šolski vrt — str. 76.
Številčna pevska metoda — str. 77, 93, 109.
O prirodepisnem pouku — str. 81.
O računskem pouku — str. 97.
Pouk v slovenščini — str. 113, 130.
Pesmarica po številkah — str. 124.
O risanji — str. 138.
Učitelj sodnik — str. 145.
Vaja iz matematičnega zemljepisa — str. 153.
Čisti jezik v šoli — str. 155.
Domače razmere otrok — str. 161.
Jecljanje — str. 170.
Kako pomoči slabi domači vzgoji? — str. 177.
Iz šole za šolo (o abecedniku) — str. 187.
Kako naj se poučuje kmetijstvo v nadaljevalnem tečaju ljudske šole — str. 193.
O dekliskem pouku — str. 209.
Tiho, skromno učiteljevo življenje bodi najplodovitejši vir vzgojevalnemu poučevanju — str. 225.
O okrajnih učiteljskih knjižnicah — str. 241, 257.
Koliko je mogoče doseči pri pouku o ženskih ročnih delih na podlogi dejanskih izkušenj z ozirom na krajevne razmere, in kako naj se ta pouk uravná, da se ljudstvo zanj pridobí? — str. 273.
Pouk v ženskih ročnih delih — str. 289.
Ponavljalni pouk — str. 308.
Pomen alterniranja na večrazrednicah — str. 321.
Otroška individualnost — str. 337, 353, 371.
Zakaj otroci tako radi lažejo? — str. 338.
Zapreke pri vzgoji in pouku — str. 354.
Ljudski učitelj in kmetško gospodarstvo — str. 361.
Enakopravnost v šoli — str. 372.
Kaj uči estetika — str. 377.
Dež in sneg — str. 379.

II. Književstvo, umetnost, učila.

- Popotnikov Koledar za slovenske učitelje, 1887 — str. 11.
Kmetijsko berilo — str. 43.
Zgodovina farâ Ljubljanske škofije — str. 44.
Domoznanstvo Ormoškega okraja — str. 44.
Priče Božjega bitja — str. 44, 110, 141.
Osem „Tantum ergo“ — str. 110.
Angeljček, otrokom učitelj in prijatelj — str. 126, 220, 364.
Zabavišče slovenskim otrokom — str. 140.
Poezije (zložil Jos. P. — Krilan) — str. 158.
Sadjarstvo ali ovcarstvo — str. 158.
Nova skladba (12 prediger za orglje ali harmonij) — str. 158.
Triglav. (Slovenske pesni. I. zvezek) — str. 158.
Zvončki. (Zbirka pesnij za slovensko mladino) — str. 172.
Občno vzgojeslovje — str. 189.
Logika — str. 189.
Novomeško okrajno glavarstvo (šolski zemljevid) — str. 189.
Stritarjevi zbrani spisi — str. 189, 204, 220, 237, 265, 280, 315, 329, 347, 380.
Šolske Drobtinice — str. 203.
Pedagogiški letnik — str. 204, 219.
Knjižnica za mladino — str. 220, 235, 380.
Pripovedka o vetru — str. 236.
Katalog des k. k. Schulbücher-Verlages in Wien — str. 237.
Srečolovci — str. 265.
Národne pripovedke za mladino — str. 265.
S prestola na morišče ali nesrečna kraljeva rodbina — str. 265.
Naselnikova hči, cvetica pustinje — str. 265.
Učenke v petih delih sveta — str. 265.
Davorin Trstenjak, slovenski pisatelj — str. 265.
Nauk, kako pomagati živini o porodu in kako po porodu ravnati s staro in mlado živino in ozdravljati poporodne bolezni — str. 265.
Vestnik šolske družbe sv. Cirila in Metoda — str. 280.
Knjige „Družbe sv. Mohora“ — str. 315.

Pregovori, prilike in reki — str. 328.
Einspieler, zlatomašnik — str. 329.
Kratka zgodovina pedagogije — str. 329.
Triglav. (Slovenske pesni, II. zvezek) — str. 329.

Metrično računilo iz ploščic — str. 346.
Knjige „Maticе Slovenske“ str. 364.
Zlatomašniku svetemu očetu papežu Leonu XIII.
— str. 380.

III. Razni spisi.

Šolski napredek na Slovenskem, osobito na Kranjskem — str. 1.
Knjiga Slovenska — str. 2 in potem v vsakem listu.
Črtice iz učiteljskih krogov — str. 9.
„Sloga jači, nesloga tlači“ — str. 24, 40.
Slovenski jezik mej češkim učiteljstvom — str. 43.
Slike iz narodnega govora — str. 106, 123.
Razpis častne nagrade za povest, namenjene slovenski mladini — str. 125.
Maj — str. 129.
Obrazci raznim uradnim knjigam pri ljudski šoli — str. 139.

Slovenskomu pučkomu učiteljstvu. (Uč. dom) — str. 157.
Šolska letina — str. 234, 265.
O potrebi stalne razstave učil za slovenske šole — str. 305.
Učiteljska zborovanja v Ljubljani — str. 315, 329, 345.
O troških in dohodkih na šolskem vrtu — str. 344.
Zloga mej učiteljstvom — str. 363.
„Učiteljski Tovariš“ — „Jezičniku“ — str. 369.

IV. Važniši dopisi.

Iz Gorice — str. 11, († Anton Hribar) — str. 172.
Iz Savinjske doline (Čeljsko učiteljsko društvo) — str. 12.
Iz Ribnice. (Odlikovanje) — str. 14. (Konferencija) — str. 269.
Iz Ljubljane. (Preizkušnja učiteljske sposobnosti) — str. 15, 159, 175, 351. (Iz deželnega zbora) — str. 28, 46, 60. (Učiteljska konferencija) — str. 206.
S Krškega okraja. (Zborovanje pedagogičkega društva) — str. 141, 237, 270. (Učiteljska skupščina) — str. 238.
S Krško-Sevniškega okraja ob Savi. (Zborovanje „Sevniško-Breziškega učiteljskega društva“) — str. 173.
Od Trsta. (Učiteljski izpiti) — str. 304. (Slovenski učitelji, združimo se!) — str. 251, 266.
Iz Litijskega okraja. (Konferencija) — str. 205, 223.

Iz Šmarije pri Jelšah. (Zborovanje) — str. 220.
Iz Postojine. (Učiteljska konferencija) — str. 239, 254.
Iz Kameniškega okraja. (Učiteljska skupščina) — str. 258.
Od Kolpe. (Konferencija) — str. 268, 285.
Iz Primorskega. („Srce“ — „Cuore“) — str. 280, 297.
Iz Logaškega okraja. (Učiteljska konferencija) — str. 287.
Iz Novomeškega okraja. (Učiteljska skupščina) — str. 300, 334.
S Krškega. (Petecija vis. ministerstvu za bogočastje in uk — za podaljšanje velikih počitnic) — str. 347. (Spomenica deželnemu zboru) — str. 365.
Z Dobrove. (Učiteljska konferencija) — str. 348, 383.

